

A.C. Baantjer

De Cock

en de broeders van de zachte dood

De Fontein

1

Rechercheur De Cock van het bekende politiebureau aan de Amsterdamse Warmoesstraat beende door de grote recherchekamer. Het was een gewoonte. Hij deed het vaak. Bij de cadans van zijn tred lieten zijn gedachten zich gemakkelijker ordenen. Zijn breed, grof gezicht stond ernstig. Diepe denkrimpels lagen op zijn voorhoofd. Bij het bureau van Vledder bleef hij staan.

De jonge rechercheur keek naar hem op. 'Wat heb je?' vroeg hij verward. 'Je bent zo onrustig. Zo somber.'

De Cock streek over zijn grijze haar. 'Ik kom er niet uit. Het lukt gewoon niet. Toch heb ik het onbestemde gevoel dat iemand een macabere grap heeft uitgehaald.'

Vledder grijnsde wat wrang. 'Eerlijk gezegd... de humor ontgaat me. Twee doden, dat is moeilijk nog een grap te noemen. Heb je echt het idee dat ze beiden zijn vermoord?'

De grijze speurder trok zijn machtige schouders op. 'Dat is juist mijn probleem. Het is zo vredig. Zo geweldloos. Als je een lyrische geest had, zou je het een *idyllische* zelfmoord kunnen noemen.'

'Zelfmoord in duplo?'

De Cock gebaarde met beide handen. 'Dat is op zichzelf niet zo vreemd. Daar zijn in de literatuur voorbeelden genoeg van. Ik ben het zelf in de praktijk wel tegengekomen.'

'Ook hand in hand?'

De Cock knikte heftig. 'Zeker. Al verschilde soms de methode. Samen dezelfde dosis vergif, samen aan het gas. Er zijn zelfs zeer ingenieuze schietinstallaties uitgedokterd om samen, gelijktijdig, door middel van een schot door het hoofd van het leven te scheiden.'

Vledder schudde verbaasd het hoofd. 'Idiotie mensen.'

De Cock wreef over zijn gezicht. 'Je moet bedenken,' zei hij traag, 'dat bij zelfmoord in duplo vaak een wederzijds wantrouwen bestaat.'

‘Wantrouwen?’

De speurder blikte somber voor zich uit. ‘Of de ander ook inderdaad de gemaakte afspraken zal nakomen en niet op z’n eentje verder gaat leven. Het is nogal wat... zo’n besluit tot zelfmoord. Men bouwt zekerheden in.’

‘Ook bij verdrinking?’

De Cock schudde triest het hoofd. ‘Dat is het ’m juist. Ik ken geen voorbeelden,’ riep hij kriegel. ‘Ik ken geen voorbeelden van verdrinking op deze manier. Het is ook zo moeilijk voor te stellen.’ Hij zweeg even en hield een uitgestoken wijsvinger voor de neus. ‘Laten we eens aannemen, dat het echtpaar Schoonenbeek inderdaad gezamenlijk tot het besluit is gekomen om tegelijkertijd zelfmoord te plegen, gedreven door een sterk met emoties beladen gevoel van *trouw tot in de dood*. Ze gaan samen arm in arm en hand in hand aan de wallenkant van de Keizersgracht staan en springen.’ Hij zuchtte. ‘Hoe sterk het doodsverlangen van die twee ook mag zijn, er volgt onmiddellijk een reflex, een schrikreactie als ze in het koude water terechtkomen.’ Hij keek de jonge rechercheur aan. ‘Begrijp je, ze laten elkaar los.’

In de ogen van de jonge rechercheur kwam een verschrikte blik. ‘En ze zijn samen arm in arm en hand in hand gevonden.’

De grijze speurder knikte droef. ‘De armen door elkaar. De vingers nauw ineengestremd.’

‘Zoals bij innig geliefden.’

‘Precies.’

Een tijdlang zwegen beiden. Buiten in de Warmoesstraat lalde een dronken sloeber een somber lied. Boven hun hoofden zoemde een defecte tl-buis. Het was Vledder, die het zwijgen verbrak. ‘Komt er een gerechtelijke sectie?’

De Cock schoof een stoel bij en ging er achterstevoren op zitten. ‘De commissaris heeft er op mijn aandringen wel over gebeld. Maar de officier van justitie zag er geen aanleiding toe. Ook de familie was er sterk op tegen. Het had iets te maken met hun geloofsovertuiging... moeilijkheden bij het laatste oordeel. Ze hadden de officier van justitie daarover al benaderd. Vermoedelijk had hij al toezeggingen gedaan. Hij stond nogal

afwijzend tegenover mijn voorstel om toch een gerechtelijke sectie te doen verrichten. Hij vroeg direct aan mij of er duidelijke aanwijzingen waren dat er misdrijf in het spel was. Die aanwijzingen waren er niet. Ik kon ze niet noemen. Aan de heer en mevrouw Schoonenbeek waren uiterlijk geen sporen van geweld te ontdekken. Ik heb met dokter Den Koninghe samen de beide lichamen nauwkeurig bekeken... van alle kanten. Ik heb gelet op de kleinste punctieplekjes. Er was niets onregelmatig te zien. Ze waren volkomen gaaf.'

Vledder snoof.

'Dus zelfmoord door verdrinking.' Het klonk wat spottend.

De Cock knikte. 'Precies. Zelfmoord door verdrinking. Dat was de conclusie van de lijkschouwer.'

'En jij?'

'Wat bedoel je?'

'Wat is jouw conclusie?'

De Cock streek met zijn pink over de rug van zijn neus. 'Ik weet het niet,' sprak hij bedachtzaam. 'Het is zo moeilijk om in die dubbele zelfmoord te geloven. Er zijn geen duidelijke aanwijzingen of voortekenen. Het echtpaar was net terug van een geslaagde wintervakantie in het Italiaanse Cortina d'Ampezzo. Ik heb vakantiefoto's gezien... twee ontspannen mensen... lachend, een glas wijn in de hand. Er is geen testament gemaakt en er zijn geen afscheidsbrieven. Er zijn ook geen toespelingen in het verleden, die op een naderende zelfmoord duiden. Ik heb met de enige zoon van het echtpaar gesproken. Hoewel hij tot geen andere conclusie kon komen, vond hij zelfmoord maar een absurd idee. Twee lieve mensen van rond de vijftig, die het heel goed met elkaar konden vinden...'

'Rijk?' onderbrak Vledder.

De Cock schudde het hoofd. 'Hij was bankemployé. Een redelijk inkomen. Meer niet. Afdelingschef... of een soortgelijke functie.'

'Schulden?'

'Ook niet... niet beduidend. Ik heb op de bank waar hij werkte, de zaken nog eens laten nagaan. Er was geen sprake van fraude. De heer Schoonenbeek stond als uiterst betrouwbaar te boek.'

‘Een ongeneeslijke ziekte?’

De Cock grijnsde. Hij streek over zijn haar. Het was een vermoeid gebaar. ‘Volgens hun huisarts mochten de beide echtelieden zich in een uitstekende gezondheid verheugen.’

Vledder schudde vertwijfeld het hoofd. ‘Geen aanwijzingen voor zelfmoord.’ Hij keek naar de grijze speurder op. ‘Voor moord?’

De Cock kwam wat traag overeind. ‘Wie zou twee lieve mensen van rond de vijftig, die het heel goed met elkaar konden vinden...’ Hij maakte zijn zin niet af.

Er werd geklopt en de deur van de recherchekamer ging langzaam open. In de deuropening stond een jonge vrouw. Ze wachtte even voor het effect, de hand in de zij, de linkerheup iets naar voren. Toen schreed ze op de mannen toe, traag, met sierlijke bewegingen.

De Cock hield de adem in. Ze was mooi, vond hij, uitzonderlijk mooi, bijna klassiek, met een weelde aan uitbundige vormen. Ze hield het fraaie hoofd recht omhoog. Lang, goudblond haar golfde glanzend over een korte purperrode cape.

De Cock vroeg zich af of hij haar kende, of hij haar eens ergens had ontmoet. Koortsachtig tastte hij in het doolhof van zijn herinneringen. Ze doemde niet op, kreeg geen duidelijke contouren. Hij bedacht met enige weemoed, dat al vele knappe blonde vrouwen zijn bewogen speurderspad hadden gekruist. Op een of andere manier leken ze op elkaar, hadden ze op hem dezelfde betoverende werking. Aarzelend, bijna schuchter stak ze hem een hand toe. ‘Ik ben Monique... Monique van Bovenkerken.’

Haar stem klonk warm, melodius.

De grijze speurder slikte. Zijn adamsappel wipte op en neer. Voorzichtig drukte hij de toegestoken hand. ‘Mijn naam is De Cock,’ sprak hij hees. ‘De Cock met ceooceekaa.’ Hij gebaarde zwierig opzij. ‘En dat is mijn dierbare collega Vledder.’

Ze schonk de jonge rechercheur een kort hoofdknikje. ‘Ik durfde eerst niet goed te komen,’ sprak ze schuchter. ‘Ik heb echt wel een tijdje gearzeld. Ziet u, het politiebureau aan de Warmoesstraat heeft niet zo’n beste reputatie.’

De Cock toonde zijn liefste glimlach. ‘Ik verzeker u... ten onrechte. Er is veel roddel en achterklap. Sommige sensatiebla-

den...' Hij maakte zijn zin niet af, wuifde uitnodigend naar de stoel bij het bureau van Vledder.

Ze aarzelde, keek wat onzeker naar De Cock: 'Ik had liever met u alleen gesproken.'

De Cock trok zijn gezicht in een milde plooi. 'Stort gerust uw hart uit. Rechercheur Vledder en ik hebben geen geheimen voor elkaar. Bovendien leven wij beiden in de greep van onze ambtseed.'

Ze nam omzichtig plaats, sloeg de lange slanke benen over elkaar en trok de zoom van haar rokje kuis naar voren.

'Ik...eh,' begon ze weifelend, 'ik wilde de opsporing van mijn man verzoeken.'

De Cock keek haar scherp onderzoekend aan. 'Reden voor ongerustheid?'

Monique van Bovenkerken liet haar tong langs haar volle rode lippen gaan. 'Richard is precies een week geleden uit huis weggegaan. Als ik mij goed herinner, dan was dat de eerste februari. Sindsdien heb ik geen taal of teken meer van hem gehoord.'

'Bleef hij wel meer een paar dagen weg?'

Ze schudde het hoofd. 'Dat is nog nooit gebeurd. Sinds ons huwelijk is er geen nacht geweest die wij niet samen hebben doorgebracht.'

De Cock beet op zijn lip, onderdrukte een ondeugende opmerking. 'U hebt bij familie geïnformeerd?' vroeg hij ernstig.

Monique van Bovenkerken maakte een vaag gebaar. 'Dat heeft weinig zin. Richard heeft al jaren geen enkel contact meer met zijn familie. Omdat men mij als zijn vrouw niet wenste te accepteren, heeft Richard alle banden met hen verbroken.'

'U bent toch getrouwd?'

Ze knikte nadrukkelijk. 'Richard en ik zijn heel wettig en plechtig in het huwelijk getreden. In het fraaie stadhuis van De Rijp in Noord-Holland. Ik heb voor alle zekerheid ons trouwboekje meegenomen.'

De Cock wuifde het weg. 'Kinderen?'

Ze schudde het hoofd. Rond haar mond lag een droevige trek. 'Richard heeft het niet gewild. Hij voelde zich daar te oud voor.'

De Cock fronste zijn stoppelige wenkbrauwen. ‘Te oud?’ vroeg hij met een zweem van ongelooft.

Ze pakte haar tasje, nam daaruit een foto en gaf die aan De Cock. Het was het portret van een goed geconserveerde vijftiger met een smalle snor en charmant grijs aan de slapen.

‘Richard is al een keer getrouwd geweest,’ legde ze uit. ‘Ik ben zijn tweede vrouw. Die eerste moet een verschrikkelijk mens zijn geweest.’

‘Gestorven?’

‘Nee. Gescheiden. Al jaren. Maar een enkele keer valt ze hem nog wel eens lastig.’

De Cock keek haar wat schuins aan. ‘Zou zijn verdwijnen verband kunnen houden met acties van zijn gescheiden vrouw?’

‘Hoe?’

De Cock gebaarde. ‘Alimentatie... andere financiële vorderingen?’

Monique van Bovenkerken trok haar fraaie schouders op. ‘Het is allemaal zo verward, zo onzeker. Ik weet niet wat ik denken moet. Ik ben bang.’

De Cock negeerde de opmerking. ‘Toen uw man vorige week het huis verliet... waar ging hij toen heen?’

Ze wuifde achter zich. ‘Naar de bank, bij ons om de hoek, op de gracht. Hij moest geld halen.’

‘En is hij daar geweest?’

Ze sloot even de ogen en zuchtte diep. ‘Ja, hij is in de bank geweest.’

‘En heeft hij geld gehaald?’

‘Dat neem ik aan.’

‘Hoezo... neem ik aan?’

Ze verschoof wat onrustig op haar stoel. ‘Toen ik kwam informeren, deden ze nogal geheimzinnig op de bank. Ze wilden mij niet zeggen hoeveel hij had opgenomen. Ik kreeg echter de indruk dat het een nogal aanzienlijk bedrag was.’

‘Moest uw man een grote betaling doen?’

Ze trommelde nerveus met haar vingers op het bureau. ‘Dat weet ik niet.’ Het klonk wat kriegel. ‘Richard vertelde mij nooit iets over zaken. Daar hield hij mij buiten. Misschien heb ik daar

ook wel te weinig interesse voor getoond. Ik weet wel dat hij betalingen altijd via de bank deed. Daar had hij nooit baar geld voor nodig.'

'Gokte uw man?'

'U bedoelt roulette of zo... aan de speeltafel?'

'Precies.'

Monique van Bovenkerken schudde beslist het hoofd. 'Dat is niets voor Richard. Hoogstens een gokje op de beurs. En dan nog bescheiden.'

De jonge Vledder boog zich iets naar haar toe. 'Heeft uw man misschien een verhouding..., is er een andere vrouw in het spel?'

Het was alsof ze door een adder werd gebeten. Monique van Bovenkerken sprong op, haar gezicht zag rood en haar ogen schoten vuur. 'Richard is geen vrouwengek. Hij is een gewone lieve degelijke man.'

De Cock kwam sussend tussenbeide. 'We proberen u alleen te helpen,' sprak hij zacht. 'We zoeken naar motieven voor het plotselinge verdwijnen van uw man. Een andere vrouw kan zo'n motief zijn.'

Ze keek hem aan. 'Er is geen andere vrouw.' Het klonk fel, overtuigend.

De Cock kauwde op zijn dikke onderlip. 'U... eh... u was beiden zeer gelukkig?'

Het scheen alsof er iets in haar knapte. Ze ging weer op haar stoel zitten, pakte een minuscuul zakdoekje en depte haar ogen. De Cock liet haar een tijdje begaan, zag hoe haar schouders schokten. Na een poosje vatte hij haar bij de kin en tilde haar hoofd iets op.

'U denkt aan een ongeluk.'

Ze schudde triest het hoofd.

'Ik denk aan moord.'

2

De jonge onderzoeker Vledder maakte met zijn armen een theatraal gebaar. 'Ik denk aan moord.' Spottend imiteerde hij de stem van Monique van Bovenkerken.

Hij grijnsde en veranderde van toon. 'Waarom denkt zij aan moord? Ze heeft daaromtrent niets zinnigs gezegd. Geen feitelijkheden.' Hij wees naar de foto op zijn bureau. 'En heb je het gezicht van die man goed bekeken? De ogen, de lippen, het smalle snorretje? Het type van een levensgenieter... een *bon vivant*. Als je mij vraagt, heeft hij zijn spaarcentjes van de bank gehaald en is er met een andere vrouw vandoor.'

De Cock hield het hoofd een beetje schuin. 'Ik moet je eerlijk zeggen, ik vind die Monique van Bovenkerken bijzonder aantrekkelijk.'

Vledder keek hem aan. 'Je bedoelt... als je zoveel moois in huis hebt, dat je dat dan niet snel voor iets anders inruilt.'

'Zo is het.'

Vledder keek zijn oude leermeester grinnikend aan. 'Volgens die theorie zouden alle knappe blonde vrouwen een gelukkig en ongestoord huwelijksleven leiden. Je weet deksels goed, dat daar in de praktijk geen snars van klopt. Ook mannen van knappe blonde vrouwen worden op hun tijd wel eens ontrouw.'

De Cock knikte instemmend. 'Toch ben ik wel geneigd de uitspraken van Monique van Bovenkerken ernstig te nemen. Je moet de vrouwelijke intuïtie niet onderschatten. Ze zei heel beslist dat er geen andere vrouw in het spel was en toonde een gevoelsmatige zekerheid dat haar man was vermoord.'

De jonge onderzoeker schudde geërgerd het hoofd. 'Wat bracht ze voor concrete aanwijzingen? Niets, helemaal niets. Ze is zes jaar met haar Richard getrouwd. Wel, mannen zoals hij krijgen elke zeven jaar een kriebel in het bloed. De *seventh-year-itch*. Dan willen ze plotseling wat anders.' Hij hield de rechterhand plat op de borst. 'En moeten wij ons daar druk over maken?'

‘Moord is een misdrijf.’

Het gezicht van Vledder werd rood. ‘Wie praat er over moord?’ schreeuwde hij.

De grijze speurder plooidde zijn gezicht in verwondering.

‘Je hebt het zelf gehoord,’ reageerde hij laconiek. ‘Monique van Bovenkerken.’

Vledder maakte een wegwerpgebaar.

Op dat moment ging de telefoon. Hij nam de hoorn op en luisterde. Na een paar seconden hield hij zijn hand voor het spreekgedeelte en keek naar De Cock op.

‘Het is voor jou. De wachtcommandant. Beneden aan de balie is ene broeder Crispijn. Hij wil je spreken.’

‘Laat hem komen.’

Een paar minuten later kwam hij binnen: een slanke jongeman met kort krullend blond haar, gestoken in een fraai gesneden zwart kostuum, compleet met witte boord en parelgrijze das. Hij had de onbevangen blik van een man die gedreven wordt door zekerheden. Met vastberaden tred en ver vooruitgestoken hand dreunde hij op De Cock toe.

‘Crispijn,’ jubelde hij, ‘broeder Crispijn van het Genootschap van de Broeders en de Zusters van de Heilige Zegeningen.’

De grijze speurder drukte de hand. ‘De Cock.’ Hij krabde zich wat verlegen achter in de nek.

‘Dat was een hele mond vol. Ik vrees dat ik het niet in een keer kan onthouden.’

Broeder Crispijn knikte met een ernstig gezicht.

‘U hebt gelijk. Inderdaad. De naam is wat lang. Daarom zeg ik vaak het Genootschap van de B&Z van de HZ. Dat is wat eenvoudiger. Ik noem ons ook wel de gezegende broeders en zusters.’ Hij lachte en toonde een rij parelwitte tanden. ‘De naam doet er ook niet zoveel toe... zolang wij mensen Gods zegeningen maar willen herkennen en onderkennen. Ziet u, dat is onze boodschap, je openstellen voor de zegeningen. Dat vraagt van de mensen een open en blij gemoed en daarin willen wij hen sterken.’

De Cock knikte geïmponeerd.

‘Een lofwaardig streven.’